

Olje- og energidepartementet
Postboks 8148 Dep.
0033 Oslo

Oslo, 05.04.19

Norweas kommentarer til NVEs og Energimyndighetens rapporter ifb. med kontrollstasjon 2019

1. Innledning / oppsummering: Norwea viser til rapportene NVE og Energimyndigheten har publisert i forbindelse med kontrollstasjon 2019. Vi takker for anledningen til å komme med våre innspill. I det følgende kommer vi til å kommentere NVEs rapport.

Oppsummeringsvis er Norwea overrasket over forslaget om å innføre en datostopp i Sverige i 2030. Forslaget, slik det nå foreligger, er i våre øyne sidestilt med å ikke innføre en stoppregel, og går på tvers av våre og andres klare anbefalinger over flere år.

Norwea foreslår derfor at Sverige innfører en identisk stoppregel som Norge, og at markedet i sin helhet avsluttes ved annulleringen i mars 2036.

- Vi anerkjenner at den ideelle løsningen med en *volumbasert stoppmekanisme* på svensk side nå er krevende å innføre slik den har blitt foreslått tidligere, fordi den vil komme svært sent. En datostopp [31.12.2021] også i Sverige peker seg derfor ut som den beste, mulige løsningen.
- Våre analyser tyder på en overutbygging [bygget og investeringsbesluttet] på mellom 7 og 14 TWh allerede ved utgangen av 2021. Målet er dermed nådd på en *kostnadseffektiv måte* rundt 10 år før stoppregelen er foreslått å tre i kraft.
- Den foreslåtte stoppregelen vil, slik den nå foreligger, sende sertifikatprisen *ned mot null* allerede i 2022. Vi stiller oss undrende til om man i tilstrekkelig grad har tatt inn over seg konsekvensene for tidlig-fase investorene i elsertifikatmarkedet. Det er disse som vil bli hardest rammet, ikke de siste prosjektene som sender markedet over målet. Det er også grunn til å frykte at omdømmet som et stabilt marked med lav grad av politisk risiko knyttet til investeringer vil få seg en skramme.
- Vi mener forslaget fremmet av Svensk Vindkraftforening, med en løsning hvor man stenger tildelingen av nye sertifikater i Sverige når det er utstedt 696 millioner sertifikater kan være et godt alternativ til vår foreslåtte løsning.

2. Generelt om behovet for en stoppregel

Norwea har over lang tid etterlyst en stoppregel, og var svært positive til at dette er blitt utredet. Rasjonale bak en slik mekanisme ikke har vært å fjerne ansvar for investeringer fra markedsaktørene, men sikre at man unngår overoppfyllelse og priskollaps i en svært uoversiktlig situasjon. Vi er dessuten nå i et marked der bl.a. teknologiutvikling og tilgang på billig kapital gjør at elsertifikater for mange, nyere prosjekter spiller mindre eller ingen rolle. En overoppfyllelse vil ha liten eller ingen betydning for disse aktørene, men urimelige konsekvenser for aktører som er avhengige av elsertifikatinntekter og har tatt risiko for å bidra til oppnåelse av svenske- og norske klima- og energimål.

2.1 Nærmere om den foreslåtte datostoppen

NVE skriver selv i sin rapport at det per tredje kvartal 2018 er idriftsatt og under bygging 44,8 TWh elsertifikatberettiget kraft, og at elsertifikatmarkedet kan sies å ha utspilt sin rolle som virkemiddel, fordi det nå investeringsbesluttet ny vindkraft uavhengig av sertifikatprisen: Vindkraft er nå lønnsomt uten subsidier.

Videre skriver NVE at det vil være markedet som avgjør om systemet *vil lukkes i balanse mellom tilbud og etterspørsel*. Vi tillater oss å stusse over denne formuleringen i lys av at markedet nå for alle praktiske formål er fullt, samtidig som mye, ny vindkraft allerede i dag kan bygges uten subsidier. Med det i mente, anser vi det som mer enn sannsynlig at det vil fortsette å bygges fornybar energi i Sverige gjennom 2020-tallet, og med en *investeringsfase* i elsertifikatmarkedet helt frem til 2030, er det i våre øyne ikke et spørsmål om *hvis* men *når* elsertifikatprisen faller mot null.

Svaret i markedet på tidspunktet dette skrives, er etter annulleringen i mars 2021: Mars 2022-kontrakter omsettes i skrivende stund for under 10 SEK.

Som et tilleggspoeng, er det grunn til å tvile på samfunnsøkonomien i å holde i live elsertifikatmarkedet frem til 2045 i et scenario hvor prisen på elsertifikater er *tilnærmet null* fra 2022.

2.2 Norweas forslag

I arbeidet med Kontrollstasjon 2017 konkluderte NVE og Energimyndigheten med at det var et behov for en stoppregel i Sverige i 2021. Dette var før den siste, svenske utvidelsen på 18 TWh. Den gangen anførte man at mangelen på en stoppregel medførte en reell fare for overinvesteringer, hvorpå ordningen ikke lenger fungerer som et støttesystem for eksisterende [og fremtidige] investeringer. Det het seg den gangen at ved å innføre en stoppregel i begge land, fjernes risikoen for overoppfyllelse av målet, og at målet dermed trolig kunne nås til en lavere kostnad ved at krav til risikopremie reduseres.

Det hefter ikke lenger en reell fare for at målet om 46,4 TWh ikke nås, og at vi kommer til å havne i en situasjon med overoppfyllelse allerede ved utgangen av 2021. Vi mener derfor at argumentene NVE og Energimyndighetene anførte om at ordningen ikke vil fungere som et støttesystem for fremtidige og eksisterende investeringer fortsatt gjelder. Det er derfor vår anbefaling at man gjør to ting.

1. Man innfører en lik stoppregel i Sverige, som i Norge. Det innebærer en stoppdata 31.12.2021, med avkortning i tildelingsperioden etter 31.12.2020.
2. Markedet i sin helhet avsluttes etter annulleringen i mars 2036, etter at det siste elsertifikatet utstedes en gang i løpet av 2035 (gitt ferdigstilte prosjekter i 2021.) Dette innebærer at kvotekurven for årene 2036-2045 i sin helhet flyttes frem i tid.

2.3 Nærmere om andre forslag

Bodeker Partners og Svensk Vindkraftforening har fremmet et forslag, som i kort kan oppsummeres med at tildelingen av sertifikater opphører ved utstedte 696 millioner sertifikater. (Vi henviser til de nevntes egne uttalelser for detaljer).

Norwea mener forslaget grunnidé er god, og at en vel gjennomført innføring av en slik stoppregel vil kunne føre til et marked mer i balanse. Norwea er innstilt på å støtte et slikt forslag om det blir aktuelt, men spesielt forholdet til den norske delen av markedet må analyseres nærmere.

3. Oppsummering og konklusjon

Norweas oppfatning er at det bør være mulig å finne gode løsninger innenfor tidsrammene og vi går gjerne i dialog med myndighetene om detaljutforming. Vi tillater oss likevel å understreke at det avgjørende for markedet gitt den ekstraordinære utbyggingstakten vi ser er at man får på plass en stoppmekanisme i tide til å unngå overutbygging.

Vi takker igjen for anledningen til å gi våre innspill og understreker at vi er tilgjengelige dersom departementet ønsker å diskutere disse nærmere.

Andreas T. Aasheim

Andreas Thon Aasheim
Spesialrådgiver nett/marked
Norwea